

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 205/2023-50

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Peter Kerecman, spoločnosť s ručením obmedzeným, Rázusova 1, Košice, proti rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 32D/21/2021-273 z 12. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 9. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NSS“), ktorým jej ako sudkyňi všeobecného súdu bolo uložené disciplinárne opatrenie.

II.

2. Sťažovateľka sa 26. júla 2017 stala sudkyňou Okresného súdu Košice II. Do konca roka 2017 jej v dôsledku zvýšeného nastavenia nápadu bolo pridelených 50 civilných a 296 spotrebiteľských vecí. V roku 2017 rozhodla 20 civilných a 147 spotrebiteľských vecí a ku koncu roka 2017 mala nevybavených 37 civilných a 263 spotrebiteľských vecí. Z nich, prirodzene, žiadna nebola reštančná, teda taká, ktorá by bola nevybavená viac ako rok.

3. V roku 2018 bolo sťažovateľke pridelených 85 civilných a 364 spotrebiteľských vecí. Zároveň jej však na začiatku roka v jeden deň bolo prerozdelených 358 civilných a 110 spotrebiteľských starých vecí. V roku 2018 rozhodla celkovo 658 vecí a ku koncu roka 2018 mala 220 civilných a 351 spotrebiteľských, teda spolu 571 nevybavených vecí, z ktorých 299 bolo reštančných.

Na tento rok nariadila celkovo 197 pojednávani, z toho 22 v reštančných veciach v tom roku starších ako 5 rokov a 47 vo veciach napadnutých v rokoch 2017 a 2018.

4. V roku 2019 bolo sťažovateľke pridelených 77 civilných a 351 spotrebiteľských vecí. Zároveň jej bolo prerozdelených 9 civilných a 4 spotrebiteľské veci. V roku 2019 rozhodla celkovo 575 vecí a ku koncu roka 2019 mala 199 civilných a 327 spotrebiteľských, teda spolu 526 nevybavených vecí, z ktorých 250 bolo reštančných. Na tento rok nariadila celkovo 213 pojednávani, z toho 14 v reštančných veciach v tom roku starších ako 5 rokov a 57 vo veciach napadnutých v rokoch 2018 a 2019.

5. V roku 2020 bolo sťažovateľke pridelených len 11 civilných a 40 spotrebiteľských vecí, no bola zaradená do agendy dedičskej a úschov. V roku 2020 rozhodla celkovo 276 vecí a ku koncu roka 2020 mala 131 civilných a 72 spotrebiteľských, teda spolu 203 nevybavených vecí, z ktorých bolo 195 reštančných. Na tento rok nariadila celkovo 175 pojednávani, z toho 44 v reštančných veciach v tom roku starších ako 5 rokov a 41 vo veciach napadnutých v rokoch 2019 a 2020.

6. V auguste 2020 ministerka spravodlivosti zo správy o kontrole zistila, že sťažovateľka v deviatich viac ako päť rokov nevybavených civilných veciach, ktoré jej boli prerozdelené na začiatku roka 2018, nekonala od polovice roka 2018 až do konca prvej polovice roka 2020. Za to podala na NSS disciplinárny návrh, ktorým žiadala sťažovateľku napomenúť.

7. Sťažovateľka sa návrhu bránila tak, že hoci k namietaným priet'ahom v konaniach došlo, nechcela ich spôsobiť. Keďže predsedu súdu upozorňovala na nemožnosť vybavenia vecí bez priet'ahov, nie je splnená podmienka vedomej nedbanlivosti. Zdôraznila, že k priet'ahom došlo výlučne z objektívnych dôvodov a všetky konania, na ktoré sa vzťahuje disciplinárny návrh, sú vecami prerozdelenými po iných sudcoch. Vysoký nápad, množstvo prerozdelených vecí, opakovaná neprítomnosť vyššej súdnej úradníčky sťažovateľke neumožňovali vykonávať úkony vo všetkých pridelených veciach bez zbytočných priet'ahov. Podľa sťažovateľky má byť disciplinárne postihnutá aj za nečinnosť iných sudcov, ktorí vo veciach za dlhú dobu nerozhodli, a za to, že súd bol, čo sa týka počtu sudcov, dlhodobo poddimenzovaný. Sťažovateľka k organizácii práce uviedla, že nemala priority vo vzťahu k predmetom či dĺžke konaní. Keďže z dôvodu obťažnosti nebolo možné reštančné veci vybaviť v potrebnom počte, tento sa snažila naplniť rozhodovaním v nových veciach. Ak by nekonala v nových veciach, tie by sa tiež stali reštančnými, za čo by mohla byť rovnako disciplinárne stíhaná.

8. Ústavnou sťažnosťou namietaným rozhodnutím bola sťažovateľka uznaná vinnou z disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) za to, že z nedbanlivosti porušila povinnosť sudcu podľa § 30 ods. 4 zákona o sudcoch konať v pridelených veciach plynulo a bez zbytočných priet'ahov. Za to jej podľa § 117 ods. 1 písm. a) zákona o sudcoch bolo uložené disciplinárne opatrenie – napomenutie. NSS vychádzal z (i) individuálnych okolností – celkové množstvo nevybavených vecí, pracovné podmienky, druh a zložitosť agendy, (ii) rozhodovacej praxe, podľa ktorej úlohou disciplinárneho konania nie je postihovať sudcov vybavujúcich dostatočné množstvo vecí v požadovanej kvalite, ak nemajú zabezpečené vhodné materiálne a personálne podmienky, (iii) z povinností prednostne konať v dlhotrvajúcich konaniach z dôvodu intenzívneho zásahu do práv účastníkov, uprednostniť reštančné veci pred vecami bez dôvodu priority, pri veľkom počte reštančných vecí vybavovať

ich podľa poradia a (iv) z kolízie povinností, keď sťažovateľka bola povinná konať bez priet'ahov vo viacerých veciach súčasne, no mohla tak konať len v niektorých veciach za cenu, že v iných nie.

9. NSS konštatoval, že podľa § 115a ods. 1 zákona o sudcoch na zodpovednosť za disciplinárne previnenie stačí zavinenie z nedbanlivosti, ktorým sa rozumie také konanie sudcu, keď vedel alebo vedieť mal, že môže porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, ale bez primeraného dôvodu sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí. NSS sa pri zisťovaní zavinenia sťažovateľky sústredil na jej prístup k pracovným povinnostiam a na pracovné podmienky, ktoré mala na ich plnenie zabezpečené. NSS zhodnotil sťažovateľku ako sudkyňu, ktorá vybavuje dostatočné množstvo vecí, dostatočne využíva pracovný čas a nemá nekvalitné rozhodnutia. Napriek opakovaným výpadkom vyššej súdnej úradníčky mala sťažovateľka v rokoch 2018 a 2019 najviac vybavených vecí na okresnom súde. NSS sa zamerl na prístup sťažovateľky k vybavovaniu reštančných vecí starších ako päť rokov z pohľadu potreby ich prioritného rozhodovania, a to skúmaním pomeru nariadených pojednávaní v reštančných veciach starších ako päť rokov a novonapadnutých veciach. NSS zistil, že sťažovateľka v rokoch 2018 až 2020 nariadila celkovo 585 pojednávaní, z toho len 80 v reštančných veciach starších ako päť rokov a v novonapadnutých veciach 145, čo je takmer dvojnásobne viac. K medzikvartálnemu úbytku reštančných vecí v rokoch 2018 a 2019 uviedol, že bol spôsobený iným dôvodom ako meritórnym rozhodnutím sťažovateľky. Z toho NSS dospel k záveru, že sťažovateľka pri organizácii práce pochybila, keď reštančné veci neuprednostňovala pred vecami neskoršieho nápadu a tieto riešila skôr doplnkovo ako prednostne napriek tomu, že v konaniach, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, bolo možné nariadiť termín pojednávania. K tomu doplnil, že sťažovateľka netvrdila, že uprednostnené novonapadnuté veci boli z nejakého dôvodu prioritné. Tento postup NSS kvalifikoval ako zavinené porušenie povinnosti sudcu konať v pridelených veciach plynule a bez zbytočných priet'ahov.

10. NSS sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľky, že ak by sa nevenovala novým veciam, tieto by sa tiež stali reštančné a rovnako by bola vystavená disciplinárnemu stíhaniu, keďže vo väčšine vecí, v ktorých sťažovateľka nekonala, bola schopná ukončiť svoju nečinnosť nariadením termínu pojednávania ani nie za pol mesiaca bezprostredne po kontrole ministerky. Z toho, že v máji 2022 zostali z týchto deviatich konaní len dve nerozhodnuté, NSS vyvodil, že sťažovateľka bezdôvodne uprednostňovala nariadenie termínov v neskorších veciach. NSS sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľky, že v dôsledku oznámenia nadmernej zaťažnosti predsedovi súdu nie je splnená podmienka zavinenia z nedbanlivosti. Toto oznámenie je spôsobilé vyvinuť sťažovateľku zo zodpovednosti za následky objektívnej nemožnosti konať bezpriet'ahovo, no nezbavuje ju zodpovednosti za priet'ahy spôsobené nesprávnou organizáciou práce. Sťažovateľka mohla termíny pojednávania nariadiť skôr, no neurobila tak na prospech novonapadnutých vecí.

11. NSS pri uložení disciplinárneho opatrenia prihliadol najmä na rozsah a povahu porušenej povinnosti, spôsob konania, následok a mieru zavinenia. Považoval za preukázané, že sťažovateľka nesprávnou organizáciou práce v deviatich reštančných veciach starších ako päť rokov absolútnou nečinnosťou spôsobila 22 až 30 mesiacov trvajúce priet'ahy, ktoré treba vnímať v kontexte celkovej dĺžky konania. Túto skutočnosť kvalifikoval ako väčší rozsah porušenia povinnosti konať plynulo a bez zbytočných priet'ahov, no zohľadnil aj zaťaženie sťažovateľky nápadom pridelených a prerozdelených vecí.

III.

12. Sťažovateľka NSS vytýka, že sa bez presvedčivého odôvodnenia odchyľil od stabilnej judikatúry v disciplinárnych veciach. Poukazuje na rozhodnutia sp. zn. 1Dso/8/2016, 1Dso/3/2018, 6Ds/2/2019, podľa ktorých k porušeniu § 30 ods. 4 zákona o sudcoch pri zistených pried'ahoch nemôže dôjsť, ak je sudca zaťažený neprímeraným počtom vecí alebo nemá dostatočné materiálne a personálne zabezpečenie. Pri zistených pried'ahoch treba preukázať, že sudca konal úmyselne alebo nedbanlivostne, a skúmať aj objektívne okolnosti, ktoré vplývali na prácu sudcu. Podľa sťažovateľky nebolo preukázané jej zavinenie, pretože bolo preukázané, že sa správala svedomito, dodržala primeranú opatrnosť tým, že upozornila predsedu na enormnú preťaženosť. Osobitne poukazuje na rozhodnutie sp. zn. 3Ds/1/2018, ktoré je obdobné s jej vecou a sudca bol oslobodený spod disciplinárneho návrhu.

13. Podľa sťažovateľky NSS tým, že nezvolil takú interpretáciu a aplikáciu zákona o sudcoch, ktorá bola vzhľadom na predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť očakávaná, porušil princíp právnej istoty. I ak by preťaženosť sťažovateľky nevyklučovala jej zavinenie, tak NSS mal túto okolnosť posúdiť ako nepatrnú závažnosť jej previnenia nedosahujúcu intenzitu disciplinárneho previnenia. To platí o to viac, že NSS dospel k záveru, že z objektívnych dôvodov nemohla splniť svoju povinnosť konať plynulo vo všetkých veciach. NSS vytýka, že najprv identifikoval viacero okolností, ktoré sú v disciplinárnom konaní rozhodujúce, v ďalšom však pozornosť venoval iba kritériu dĺžky konania, keď za prednostné považoval len reštančné veci.

14. Sťažovateľka NSS vytýka spôsob porovnávania významu chránených záujmov, keď osobitne zohľadnil len veci, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, a nezohľadnil, že konala v iných, tiež aj reštančných veciach. NSS aplikovaný § 122 ods. 1 Trestného zákona prihliada na povinnosť páchatel'a konať v rozsahu podľa okolností a svojich pomerov, avšak toto ustanovenie nezavádza kritériá riešenia kolízie viacerých popri sebe stojacich povinností. Tieto kritériá určil NSS bez opory v zákone, keď neoznačil žiadnu právnu normu, ktorou sa riadil. Hoci v zásade síce správne uviedol, že určité veci, medzi nimi i reštančné, majú mať väčšiu prioritu, z tohto východiska nevyplýva, že nimi malo byť práve deväť vecí, ktoré sa stali predmetom disciplinárneho konania. Potreba uprednostňovania reštančných vecí nie je uložená zákonom a nebola uložená ani rozvrhom práce, a nie vždy platí, že staršia vec musí byť rozhodnutá pred novšou. Pritom v disciplinárnom konaní má byť použitý reštriktívny, a nie extenzívny výklad zákonných povinností sudcu.

15. Sťažovateľka namietané rozhodnutie považuje za nespravodlivé, keďže NSS nezohľadnil nielen to, koľko mala pridelených spisov a aký bol jej výkon, no najmä to, že od sudcov, ktorí na hranici svojich pracovných možností a schopností kvalitne vybavujú dostatočný počet vecí, nemožno vyžadovať bezchybnú organizáciu práce. Preto mal byť v jej veci podľa § 150 ods. 2 zákona o sudcoch použitý § 10 ods. 2 Trestného zákona o nepatrnej závažnosti jej previnenia. Poukazuje na to, že disciplinárnym previnením nie je akékoľvek porušenie povinnosti sudcu; ale musí byť naplnený znak disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 zákona o sudcoch (formálna podmienka) a zároveň však musí ísť o určité kvalifikované konanie z pohľadu závažnosti, rozsahu a intenzity takého konania (materiálna podmienka). NSS uznal sťažovateľkou vinnou bez preukázania naplnenia materiálnej podmienky disciplinárneho previnenia.

16. NSS považuje namietané rozhodnutie za riadne odôvodnené, vychádzajúce z presvedčivo zisteného skutkového stavu, ktorý sťažovateľka nespochybňuje. NSS poukazuje na to, že sťažovateľka namieta len právnu kvalifikáciu skutku, no rozhodnutie vychádza z relevantnej právnej úpravy a stabilnej rozhodovacej praxe v obdobných veciach.

17. K vyjadreniu NSS sťažovateľka uviedla, že nereaguje na jej sťažnostné námietky. Zotrvala na tom, že bola uznaná vinnou len za to, že nariadila málo pojednávaní v reštančných veciach starších ako päť rokov, hoci zákon za disciplinárne previnenie neoznačuje takú organizáciu práce, ktorú NSS vyhodnotí ako nesprávnu.

IV.

18. Na prieskum namietaného rozhodnutia možno aplikovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. NSS uložené opatrenie je výsledkom osobitného, zákonom vytvoreného súdneho konania vo vzťahu k sudkyňi pre nesplnenie jej zákonom ustanovených povinností, pričom jeho výsledkom je postih, ktorý spočíva v akoby pracovnoprávnom postihu sťažovateľky. Hoci je sťažovateľka vo vzťahu k štátu v osobitnom postavení, podústavné právo stanovuje, že disciplinárny postih jej možno uložiť len za zákonom ustanovených podmienok súdom v osobitnom disciplinárnom konaní. Preto nie je dôvod na to, aby sťažovateľke v tomto súdnom konaní neboli poskytnuté záruky, či už podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 11/2023).

19. Pri prieskume súdnych rozhodnutí ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

20. Nedôvodná je sťažnostná námietka, že NSS sa odklonil od stabilnej rozhodovacej praxe v disciplinárnych veciach, podľa ktorej je zavinenie sudcov vylúčené, ak boli priedahy spôsobené nedostatočnými materiálными a personálnymi podmienkami na výkon súdnictva. Rozhodnutia, na ktoré poukazovala sťažovateľka (1Dso/8/2016, 1Dso/3/2018, 6Ds/2/2019), nevychádzali z totožného skutkového stavu. Sudcom bola vytýkaná nečinnosť v jednom konaní, ktorá bola zapríčinená výlučne nadmernou zaťaženosťou, preto tieto ojedinelé nečinnosti nedosiahli intenzitu disciplinárneho previnenia. Tomu tak vo veci sťažovateľky nebolo. Sťažovateľka nerovnomerne konala v nových veciach na úkor reštančných starších ako päť rokov. Preto NSS konštatoval zavinenie vo forme vedomej nedbanlivosti, keď si sťažovateľka pri organizácii svojej práce musela byť vedomá, že ak bude dlhodobo uprednostňovať v nadmernom rozsahu novonapadnuté veci,

spôsobí tým neodôvodnené prietahy v reštančných veciach. Treba súhlasiť so sťažovateľkou, že rozhodnutie sp. zn. 3Ds/1/2018 je skutkovo obdobné s jej vecou, keď sudkyňa bola stíhaná za 30 až 46-mesačné prietahy v deviatich reštančných veciach starších ako päť rokov. Disciplinárny senát neuznal sudkyňu vinnou, pretože pri jej zaťažení s prihliadnutím na osobné a zdravotné problémy nebolo možné v každej veci priebežne konať bez prietahov. Rozdielnosť s vecou sťažovateľky je v tom, že NSS neposudzoval, či sťažovateľka mohla pri jej zaťažení konať v každej veci bez prietahov, lebo o tom dospel k jednoznačnému záveru, že nemohla, ale posudzoval to, či v rámci vecí, ktoré vybavila, mohla vo väčšom pomere vybaviť reštančné veci staršie ako päť rokov.

21. NSS vychádzal z konštantného judikatórneho záveru, že sudca nemôže byť disciplinárne postihnutý za zlyhania správy justície, keď len samotná existencia prietahov nepostačuje pre záver o disciplinárnom previnení, pretože vždy treba posúdiť, do akej miery sú pričítateľné zavinenému porušeniu sudcovských povinností. NSS po existencii prietahov kladne zhodnotil celkové pracovné výkony sťažovateľky, no po preskúmaní, či organizácia jej práce nemala vplyv na existenciu prietahov, dospel k záveru, že ak by sa rovnomerne venovala reštančným aj novým veciam, prietahy by nespôsobila. Nečinnosť sťažovateľky nebola spôsobená len objektívnymi okolnosťami, čo potvrdzuje to, že sťažovateľka aj napriek preťaženosti a výpadkom vyššej súdnej úradníčky v rokoch 2018 a 2019 vybavila najviac vecí na súde. Ak bolo v možnostiach sťažovateľky vybaviť najviac vecí, bolo v jej možnostiach, hoci v nižšom počte z dôvodu náročnosti, konať aj v reštančných veciach. NSS postupoval v súlade s rozhodovacou praxou, keď neuznal sťažovateľku vinnou za objektívne zistené prietahy, ale jej subjektívne zavinenie vzhliadol v nesprávnej organizácii práce. NSS od sťažovateľky nevyžadoval, aby v každej z pridelených vecí konala plynulo, hoci na takýto postup nemala zabezpečené podmienky. Sťažovateľka nebola disciplinárne uznaná vinnou za to, že nevykonala to, čo objektívne ani nebolo možné stihnúť vykonať, ale za to, že dvojnásobne viac konala v nových veciach ako reštančných.

22. K sťažnostnej námietke, že NSS nezohľadnil preukázané objektívne okolnosti – preťaženosť sťažovateľky a výpadky vyššej súdnej úradníčky, treba uviesť, že ich nezohľadnil podľa predstáv sťažovateľky ako okolnosť odôvodňujúcu nepatrnú závažnosť disciplinárneho previnenia, ale zohľadnil ich pri hodnotení jej výkonnosti a ukladaní disciplinárneho previnenia. NSS tieto objektívne okolnosti zohľadnil aj v konštatácii, že sťažovateľka si nemohla splniť povinnosť konať vo všetkých veciach plynulo, a práve preto nebola bez ďalšieho uznaná vinnou za to, že v jej konaniach boli objektívne zistené prietahy. Nemožno súhlasiť so sťažnostnou námietkou porušenia princípu právnej istoty tým, že sťažovateľka očakávala interpretáciu zákona o sudcoch v jej prospech. NSS len individualizuje svoju rozhodovaciu činnosť a pristupuje ku každému z disciplinárnych stíhaní sudcov osobitne, keď striktné nevychádza len z číselných štatistík, ale vzhľadom na súdenú nečinnosť v jednotlivých konaniach objektivizuje spôsob organizácie súdneho oddelenia stíhaného sudcu. Preto vo veci sťažovateľky nevychádzal len zo štatistických výkazov, ale zisťoval pomery nariadených pojednávaní v reštančných a novonapadnutých veciach, keď pre odstránenie nečinnosti v konaniach, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, stačilo nariadiť pojednávanie. K tomu možno doplniť, že NSS zhovievavo k sťažovateľke zohľadnil aj rok 2020, keď nariadila podstatne viac pojednávaní v reštančných veciach ako predchádzajúce roky, čo bola pravdepodobne reakcia na kontrolu ministerky.

23. Nemožno súhlasiť so sťažovateľkou, že NSS nedocenil, že bola povinná konať plynulo vo všetkých veciach. NSS konštatoval, že splnenie tejto povinnosti bolo objektívne nemožné, z čoho vyvodil kolíziu povinností, keď si sudca musí vybrať, v ktorej z vecí bude konať. Nemožno súhlasiť s námietkou, že NSS pri určení kritérií riešenia kolízie povinností neoznačil normu, ktorou sa riadil. Základom bolo ústavné právo každého na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, a na to nadväzujúce podústavné príkazy konať tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná. Nemožno súhlasiť s námietkou o použití extenzívneho výkladu, keď sudca má v § 30 ods. 4 zákona o sudcoch upravenú normatívnu povinnosť konať v pridelených veciach tak, aby nedošlo k prietahom, ktorej porušeniu ak sa chce vyhnúť, mal by vybavovať veci podľa poradia s výnimkou prednostných vecí. Sťažovateľka mala prehľad o reštančných veciach starších ako päť rokov, a teda si musela byť vedomá, že ak bude dlhodobo uprednostňovať nové veci pred reštančnými, vystaví sa disciplinárnemu stíhaniu.

24. Nemožno súhlasiť s námietkou, že z namietaného rozhodnutia nie je zrejmé, prečo práve v deviatich reštančných veciach, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, bola sťažovateľka povinná prioritne konať pred inými vecami. NSS dostatočne ozrejmil, že tieto reštančné veci boli pred obdobnými neskôr napadnutými vecami prioritné z dôvodu dĺžky ich trvania bez potreby bližšej identifikácie ich predmetu či následkov vo vzťahu k stranám sporov. Zo záveru NSS, že sťažovateľka pri nariadovaní termínov pojednávania neprimerane uprednostňovala nové veci pred reštančnými staršími ako päť rokov, možno vyvodiť, že nebolo rozhodujúce, že spôsobila prietahy v konkrétnych súdených veciach, keďže to už bol len dôsledok jej nesprávnej organizácie práce. Nie je pravdou, že NSS nezohľadnil, že sťažovateľka konala aj v reštančných veciach starších ako tie, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu. Zohľadnil to pri zisťovaní pomeru nariadených pojednávania, keď do ich počtu v reštančných veciach starších ako päť rokov boli zahrnuté aj veci staršie ako tie, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu. NSS porovnával výlučne úkony v reštančných veciach v tom-ktorom roku starších ako päť rokov s úkonmi v tom-ktorom roku nových veciach. Tým, že do tohto porovnávania nezahrnul pojednávania v reštančných veciach trvajúcich viac ako rok, no menej ako päť rokov, zohľadnil, že sťažovateľka konala aj v iných reštančných veciach. Len to, že NSS nezohľadnil úkony v týchto veciach v prospech oslobodenia sťažovateľky, neznamená, že sa s touto okolnosťou, hoc aj nepriamo, nevysporiadal.

25. K námietkam sťažovateľky, že NSS nezohľadnil, že (i) na rozdiel od vecí, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, v iných ôsmich veciach boli ústavným súdom konštatované prietahy, (ii) uprednostnila päť vecí ešte pred pridelením sledovaných predsedom a (iii) v jednej zo súdených vecí účastníkom prietahy neprekážali, treba uviesť, že tieto skutočnosti prvýkrát uviedla až v ústavnej sťažnosti. Preto sa k nim NSS nemohol osobitne vyjadriť. Vzhľadom na NSS vymedzené prednostné veci, medzi ktoré nezaradil veci s ústavným súdom konštatovanými prietahmi, a všeobecné pravidlo vybavovania reštančných vecí podľa poradia sa možno domnievať, že ani tieto skutočnosti by neboli spôsobilé ovplyvniť záver NSS, že sťažovateľka aj napriek veľkému počtu reštančných vecí tieto riešila len doplnkovo. Keďže pomer nariadených pojednávania v reštančných a nových veciach nebol porovnateľný, nebol dôvod, aby NSS skúmal, či sťažovateľka dôvodne pred reštančnými vecami, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, uprednostnila iné či už nové alebo reštančné veci.

26. Nemožno súhlasiť so sťažnostnou námietkou, že NSS neporovnal dva chránené záujmy, konať bez prietáhov v nových a reštančných veciach, aby určil, ktorý z nich mala sťažovateľka uprednostniť. NSS, vychádzajúc zo všeobecnej premisy, že čím je konanie dlhšie, tým sa oslabuje právo účastníka na efektívnu a účinnú ochranu, dospel k záveru, že sťažovateľka sa vzhľadom na celkový počet nariadených pojednávaní nedostatočne venovala reštančným veciam starším ako päť rokov. NSS konštatoval, že ak nie je v možnostiach a schopnostiach sudcu pri efektívne využívanom pracovnom čase konať vo všetkých veciach bez prietáhov, je povinný konať v starších veciach, ktoré sú z dôvodu ich dĺžky trvania prednostné. Preto je zrejmé, že NSS porovnal všeobecné záujmy na konaní v reštančných a nových veciach. Hoci len z hľadiska dĺžky konania, no v okolnostiach veci sťažovateľky nebolo potrebné ich porovnať z hľadiska toho, čo bolo predmetom jednotlivých konaní. Všeobecná sťažnostná argumentácia o nesprávnom spôsobe porovnávaní chránených záujmov neobstojí, keď už NSS konštatoval, že sťažovateľka ani len netvrdila, z akých dôvodov uprednostnila nové veci pred skutkovo a právne obdobnými reštančnými vecami.

27. Atribúty nepatrnej závažnosti pri prečine podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona sú sčasti premietnuté do atribútov, na ktoré NSS podľa § 117 ods. 6 zákona o sudcoch prihliada pri ukladaní disciplinárneho opatrenia. Preto nemožno súhlasiť len so subjektívnym pocitom sťažovateľky, že NSS mal tieto okolnosti (spôsob a následky konania, zavinenie) komplexne vyhodnotiť ako odôvodňujúce nepatrnú závažnosť konania nedosahujúcu intenzitu disciplinárneho previnenia. Aj keď NSS výslovne neriešil, či je splnená materiálna podmienka disciplinárneho previnenia, možno to vyvodiť z časti rozhodnutia o disciplinárnom opatrení. NSS to, že sťažovateľka až v deviatich reštančných veciach zavinila výrazné prietahy, kvalifikoval ako väčší rozsah porušenia povinnosti. Z toho je zrejmé, že jej konanie z pohľadu závažnosti, rozsahu a intenzity kvalifikoval ako disciplinárne previnenie. Nemožno sa stotožniť ani s námietkou o nespravodlivosti rozhodnutia, keď od sudcov pri ich nadmernom zaťažení nemožno vyžadovať bezchybnú organizáciu práce. Ani z disciplinárnej rozhodovacej praxe nevyplýva, že by bola od sudcov vyžadovaná bezchybná organizácia práce, keď nie sú postihovaní za ojedinelé zlyhania. Vo veci sťažovateľky nešlo o ojedinelé opomenutie konať v reštančnej veci, ale o dlhodobejšie, minimálne rok a pol trvajúce systémové uprednostňovanie nových vecí na úkor reštančných.

28. NSS, aplikujúc východiská, ktoré si pri rozhodovacej činnosti v obdobných veciach ustálil, posúdil plnenie povinností sťažovateľky v konaniach, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, s prihliadnutím na zaťaženosť súdneho oddelenia sťažovateľky s výsledkom identifikácie kolízie povinností a posúdenia riešenia tejto kolízie sťažovateľkou. Záver NSS, že sťažovateľka v konaniach, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, svojím zavinením spôsobila prietahy, keď nesprávne riešila kolíziu povinností, v dôsledku čoho prednostne vykonávala úkony v neprednostných veciach, skutkovo a právne obdobnými s posudzovanými skôr napadnutými vecami, je vyčerpávajúco odôvodnený, prostý zjavného skutkového či právneho omylu. Namietané rozhodnutie NSS je aj vzhľadom na najmiernejšiu formu disciplinárneho opatrenia ústavne udržateľné, keďže z pohľadu základných práv sťažovateľky k jej disciplinárnemu previneniu môže dôjsť aj nesprávnymi rozhodnutiami pri riadení vlastnej práce (II. ÚS 492/2023). Preto ústavnej sťažnosti sťažovateľky nebolo vyhovené.

V.

29. Možno mať pochopenie pre sťažovateľku, že sa jej rozhodnutie NSS subjektívne javí ako nespravodlivé, keď napriek množstvu pridelených a nárazovo prerozdelených starých spisov vybavovala na okresnom súde najviac vecí, a napriek tomu bola disciplinárne postihnutá. Ani NSS neuprel sťažovateľke úsilie, ktoré vynaložila na znižovanie nevybavených vecí, no na úkor toho, že opomenula v dlhotrvajúcich konaniach uskutočniť aspoň nejaký úkon. To platí o to viac, že konania, ktoré boli predmetom disciplinárneho návrhu, sa nejavili ako extrémne zložité, keď sťažovateľka namietanú nečinnosť odstránila pred podaním disciplinárneho návrhu bezprostredne po kontrole ministerky a sedem z deviatich vecí vybavila počas disciplinárneho konania.

30. Hoci namietaným rozhodnutím NSS nedošlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky, treba uviesť, že škodlivý následok v podobe prietahov vo viacerých reštančných veciach pridelených sťažovateľke nebol následkom len je nesprávnych rozhodnutí pri rozhodovaní, ktorú z množstva pridelených vecí vybaví. Disciplinárne konanie vo veci sťažovateľky je predovšetkým zrkadlom pre občana omnoho závažnejších zlyhaní správy justície, ktorá sťažovateľku po jej nástupe do funkcie sudcu primárne zaťažila zvýšeným nápadom prideloovaných vecí a následne jej pridělila aj množstvo vecí dlhodobo zlyhávajúceho súdneho oddelenia. Disciplinárnym konaním však nemožno vyvodit' zodpovednosť vo vzťahu k správe justície. To možno urobiť len v iných procesoch.

31. Podľa § 67 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pripája sudca Peter Straka k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko, ktoré sa týka odôvodnenia rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu